

ПРАВОЗНАВСТВО

*Рибинська Л.О., аспірантка
кафедри міжнародного права УДУФМТ*

РЕГЛАМЕНТАЦІЯ ВНУТРІШНЬО-ПРАВОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЮНІСЕФ

Розглянута внутрішньо-правова діяльність ЮНІСЕФ та механізм здійснення правових норм стосовно захисту прав дітей.

Ключові слова: ЮНІСЕФ, організація ООН, права дитини.

Рассмотрена внутренне-правовая деятельность ЮНИСЕФ и механизм реализации прав по защите детей.

Ключевые слова: ЮНИСЕФ, организация ООН, права ребенка.

The legal activity of UNICEF and realization of children rights is considered.

Key words: UNICEF, UNO organization, rights of the child.

Постановка проблеми: Діяльність будь-якої міжнародної організації передбачає функціонування внутрішніх органів та структур. Слід зауважити, що основним документом, який регулює діяльність Дитячого фонду ООН (United Nations Children's Fund, UNICEF), є Резолюція Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй № 57 (I) від 11 грудня 1946 р., відповідно до якої він був створений.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Інформаційну базу становлять міжнародно-правові акти ООН та дослідження українських і зарубіжних дослідників в галузі міжнародного права стосовно захисту прав дітей. Як відмічає А. Желаннова, протягом тисячоліть діти завжди розглядалися як члени суспільства в майбутньому. І лише зі становленням уявлень про самоцінності людської особистості у них стали бачити не тільки об'єкт виховного впливу, а й рівноправного партнера суспільних відносин. [7, с. 17].

Мета дослідження. З огляду на актуальність зазначеної проблематики метою статті є розгляд внутрішньо-правової діяльності ЮНІСЕФ та механізм здійснення правових норм стосовно захисту прав дітей.

Вклад основного матеріалу. Будучи провідною установою ООН з координації діяльності по програмах для дітей, ЮНІСЕФ приділяє основну увагу поліпшенню становища дітей в країнах, що розвиваються. При цьому першорядна увага в рамках програми співпраці ЮНІСЕФ та країн приділяється наступним питанням:

- аналіз і документування становища в країні щодо забезпечення прав та інтересів дітей;
- розробка правових норм і механізмів їх здійснення;
- визначення та поширення ефективних економічних та соціальних методів і технологій захисту інтересів сімей та дітей.

Щодо умов співпраці в здійсненні програм і оперативної діяльності в рамках відповідного мандата ЮНІСЕФ укладає з Урядом додаткові угоди.

Отже, Дитячий Фонд ООН став важливим чинником політичного і правового життя сучасних країн, став інструментом впровадження міжнародно-правових стандартів забезпечення прав дітей в такому політично непростому регіоні, якому вона є. [3, с. 58].

Від початку Фонд носив назву «Міжнародний надзвичайний фонд допомоги дітям» і відповідно його діяльність була спрямована:

- а) в інтересах дітей і підлітків країн, які стали жертвами агресії, з метою надання допомоги у справі повернення цих дітей і підлітків до нормальних умов життя;
- б) в інтересах дітей і підлітків країн, які отримують в даний час допомогу від ЮНРРА;
- с) з метою охорони здоров'я дітей загалом та дітей країн, що стали жертвами агресії зокрема.

Фонд складається з коштів, наданих ЮНРРА, або з добровільних внесків, наданих окремими урядами, добровільними організаціями, приватними особами, а також отриманих з інших джерел. Фонд має право одержувати грошові кошти, внески та інші види допомоги зі згаданих вище джерел; робити витрати, фінансувати або організовувати постачання продовольством, матеріалами, послугами та технічною допомогою для здійснення вищезазначених цілей; полегшувати і погоджувати інформацію щодо цієї діяльності, і загалом набувати майно, володіти ним, передавати його, а також приймати всі інші законні доходи, необхідні або корисні для виконання його завдань і цілей.

ЮНІСЕФ визначає діяльність за угодою із зацікавленими урядами, здійснює визнані необхідними заходи для забезпечення належного використання та розподілу запасів, а також інших надаваних їм видів допомоги. Продовольство та інші види допомоги надаються в розпорядження окремих урядів після схвалення Фондом операційних планів, розроблених цими урядами. Відповідні положення мають передбачати:

а) подання Фонду звітів про використання продовольства та інших видів допомоги, коли Фонд вважатиме це за необхідне;

б) справедливе і раціональне витрачання їх і розподіл всіх запасів та інших видів допомоги, виробленої відповідно до потреб і без дискримінації щодо раси, релігії, національності чи політичних переконань.

Відповідно до положень Резолюції Фонд не розвиває діяльності в жодній країні інакше, як по консультації та за згодою її уряду.

Фонд звертається до всіх добровільних організацій щодо допомоги із закликом продовжувати і посилювати їх діяльність і вживає необхідних заходів для встановлення співробітництва із цими організаціями. [8, с.43]

Фондом керує директор-розпорядник відповідно до загального курсу, зокрема, з планами та розподілом коштів, встановленими Правлінням згідно з тими принципами, які можуть бути вироблені Економічною і Соціальною Радою та його Соціальної Комісіїю.

Генеральний Секретар Об'єднаних Націй призначає директора-розпорядника з консультації Правління.

Фонд має право призначати з числа своїх членів комітети, необхідні, на його думку, для ефективного управління.

Правління обирає свого голову і віце-голову і збирається на засідання на запрошення голови або за пропозицією трьох своїх членів. Перше засідання Правління скликається Генеральним секретарем Об'єднаних Націй в можливо короткий термін після ухвалення цієї резолюції. Кожен член Правління має один голос. Більшість Правління становить кворум, і всі рішення приймаються більшістю присутніх і тих, хто бере участь у голосуванні. За умови дотримання вищевикладених положень Правління може встановлювати свої власні правила процедури.

Необхідні для управління Фондом апарат і засоби обслуговування надаються Генеральним Секретарем. Фонд може також використовувати апарат, обладнання та документи, які можуть бути надані ЮНРРА протягом терміну її існування; [6, с.105].

ООН безоплатно надає в розпорядження Фонду апарат і засоби обслуговування, оскільки останні можуть бути забезпечені за рахунок наявних у Секретаріату коштів і в межах бюджету Об'єднаних Націй. Якщо потрібні додаткові кошти, необхідні суми будуть надані Фондом.

Одним із документів, що регламентує діяльність ЮНІСЕФ в Україні, є Основна Угода про співробітництво між Дитячим Фондом Організації Об'єднаних Націй та Урядом України, підписана Кабінетом Міністрів України та ООН 7 вересня 1998 року.

Так, зокрема, Угода містить положення про посадових осіб ЮНІСЕФ, згідно з яким посадові особи ЮНІСЕФ:

а) не підлягають судовій відповідальності за сказане чи написане ними і за всі дії, здійснені ними як посадовими особами. Цей імунітет продовжує діяти і після закінчення терміну їх служби в ЮНІСЕФ;

б) звільняються від оподаткування заробітної плати та винагород, які виплачує їм ЮНІСЕФ;

в) звільняються від державних службових обов'язків;

г) звільняються, разом з дружинами та родичами, які перебувають на їхньому утриманні, від обмежень щодо імміграції та від реєстрації іноземців;

д) користуються тими самими привілеями щодо обміну валюти, які надаються посадовим особам відповідного рангу, що входять до складу дипломатичних місій, акредитованих при Уряді;

е) користуються, разом із своїми дружинами та родичами, які перебувають на їхньому утриманні, такими самими пільгами щодо репатріації, якими користуються дипломатичні представники під час міжнародних криз;

ж) мають право ввезти безмитно свої меблі, особисте майно та всі предмети побутового призначення у разі первинного призначення на посаду в Україні [5, с. 33].

Керівник Відділення ЮНІСЕФ та інші старші посадові особи за домовленістю між ЮНІСЕФ та Урядом користуються тими самими привілеями та імунітетами, які надаються Урядом співробітникам дипломатичних місій відповідного рангу. З цією метою прізвище керівника Відділення ЮНІСЕФ вноситься до списку дипломатичних представників.

Посадові особи ЮНІСЕФ також користуються такими пільгами, які застосовуються до співробітників дипломатичних представництв відповідного рангу:

а) звільняються від митних та акцизних зборів під час ввезення в обмеженій кількості певних предметів, призначених для особистого користування, згідно з чинним законодавством України;

б) мають право ввезти безмитно один автотранспортний засіб без сплати акцизних зборів, включаючи податок на додану вартість, згідно з чинним законодавством України.

Особи, що надають послуги для ЮНІСЕФ:

а) не підлягають судовій відповідальності за сказане чи написане ними та за всі дії, здійснені ними під час надання послуг для ЮНІСЕФ. Цей імунітет продовжує діяти і після закінчення терміну їх служби в ЮНІСЕФ;

б) користуються, разом зі своїми дружинами та родичами, що перебувають на їхньому утриманні, такими самими пільгами щодо репатріації, якими користуються дипломатичні представники під час міжнародних криз.

Для забезпечення незалежного та ефективного виконання ними своїх функцій особам, що надають послуги для ЮНІСЕФ, за домовленістю між Сторонами можуть надаватися так і інші привілеї, імунітети та пільги.

Посадові особи ЮНІСЕФ, експерти, які виконують доручення ЮНІСЕФ, та особи, що надають послуги для ЮНІСЕФ, мають право на:

а) невідкладне оформлення та безоплатну видачу необхідних віз, посвідчень або дозволів;

б) безперешкодний в'їзд в Україну або виїзд з неї та доступ у межах України до всіх об'єктів співробітництва настільки, наскільки це необхідно для здійснення програм співробітництва.

Умови найму осіб, які набираються на місці й отримують винагороду з розрахунку відпрацьованих годин, мають відповідати положенням відповідних резолюцій Організації Об'єднаних Націй, рішенням, положенням, правилам та політиці компетентних органів Організації Об'єднаних Націй, включаючи ЮНІСЕФ. Співробітникам, які набираються на місці, надаються всі умови, необхідні для незалежного виконання ними покладених на них функцій від імені ЮНІСЕФ.

Стосовно своїх офіційних засобів зв'язку ЮНІСЕФ користується не менш сприятливими умовами, ніж ті, що Уряд надає будь-якому дипломатичному представництву або міжнародній організації щодо установаження та експлуатації, пріоритетів, тарифів і ставок на поштові відправлення і телеграми, а також на телепринтерний, факсимільний, телефонний зв'язок та інші засоби зв'язку, а також щодо тарифів, встановлених для преси у разі передачі інформації для друку і радіо. Офіційна кореспонденція або інші повідомлення ЮНІСЕФ не підлягають цензурі. Цей імунітет поширюється на друковані матеріали, повідомлення, що передаються за допомогою фото- та електронних засобів, а також інші види зв'язку, які можуть бути використані на основі досягнутої між Сторонами домовленості. ЮНІСЕФ має право користуватися шифром та відправляти і отримувати кореспонденцію через кур'єрів або валізи, яка є недоторканною і не підлягає цензурі.

ЮНІСЕФ має право використати радіообладнання та інші засоби зв'язку в діапазоні зареєстрованих в Організації Об'єднаних Націй частот та засоби зв'язку, надані Урядом, для підтримки зв'язку між Відділеннями ЮНІСЕФ в Україні та за її межами і, зокрема, зі штаб-квартирою ЮНІСЕФ у Нью-Йорку.

Уряд надає ЮНІСЕФ необхідні дозволи або ліцензії і не накладає необґрунтованих обмежень на придбання або використання й експлуатацію цивільних літаків та інших транспортних засобів, необхідних для здійснення програмної діяльності відповідно до цієї Угоди.

Привілеї та імунітети, що поширюються відповідно до Угоди, надаються в інтересах Організації Об'єднаних Націй, а не для особистої користі окремих осіб. Генеральний секретар ООН має право відмовитися від імунітету, наданого будь-якій особі, у тих випадках, коли, на його думку, імунітет перешкоджає відправленню правосуддя і від нього можна відмовитися без шкоди інтересам Організації Об'єднаних Націй і ЮНІСЕФ.

Висновок. Отже, можна зробити висновок, що внутрішньо-правову основу діяльності ЮНІСЕФ становить Резолюція Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй №57 (I) від 11 грудня 1946 р., відповідно до якої він був створений. Вона регулює питання фінансування Фонду, питання управління. Також одним із документів, що регламентує діяльність ЮНІСЕФ в Україні, є Основна Угода про співробітництво між Дитячим Фондом Організації Об'єднаних Націй та Урядом України, підписана Кабінетом Міністрів України та ООН 07.09.1998. Вона врегульовує статус представників Фонду в Україні та їх діяльність.

Література

1. Андрійв В.М. Права та свободи людини і громадянина як визначальні категорії правничої науки // Форум права. – 2006. – №3. – С. 4-8.
2. Носова И.Ю. О понятии и классификации прав ребенка // Конституционное и муниципальное право. – 2010. – №4. – С. 18-21.
3. Мусина Н.М. Международно-правовые проблемы деятельности Детского фонда ООН Автореферат диссертации ... кандидата юридических наук: Специальность 12.00.10 – Международное право. Европейское право. – Москва – 2012.
4. Декларація прав дитини, прийнята Резолюцією 1386 (XIV) Генеральної Асамблеї від 20 листопада 1959.
5. Бородін І. Права та свободи громадян, їх класифікація, гарантії реалізації / І. Бородін // Право України. – 2001. – №12. – С. 32-34.
6. Волинка К.Г. Механізм забезпечення прав і свобод особи: питання теорії і практики: Дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Волинка Катерина Григорівна. – К., 2000. – 177 с.
7. Желаннова А. Права ребенка: из истории и предыстории // История. – 1997. – №21.
8. Крылов Н.Б. Правотворческая деятельность международных организаций. – М., 1988. – С. 43.
9. Лукашева Е.А. Права человека: Учебник для вузов. – М., 2003.
10. Международное публичное право / Л.П.Ануфриева, Д.К. Бекашев, К.А. Бекашев, В.В. Устинов и др.; Отв. ред. К.А. Бекашев. – 3-е изд., перераб. и доп. – М., 2004. – С. 360.